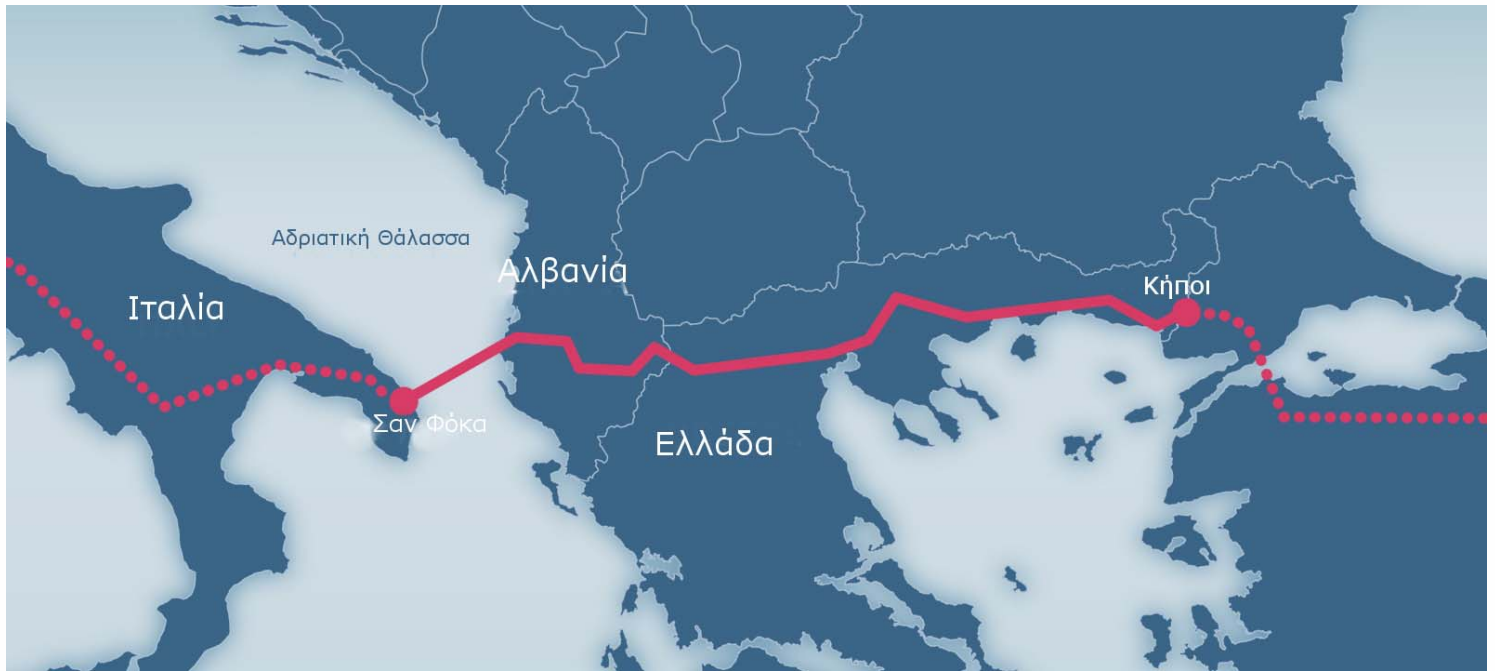

TAP

Trans Adriatic Pipeline

Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα

 <small>Trans Adriatic Pipeline</small>		Σελίδα 2 από 13					
		Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.-Type	Ser. No.
Τίτλος έργου: Διαδριατικός Αγωγός – TAP Τίτλος εγγράφου: Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα	GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00						

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

10	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	3
10.1	Εισαγωγή	3
10.2	Η διαδικασία της ΜΠΚΕ και τα Πρότυπα Εφαρμογής	4
10.3	Κύρια αποτελέσματα	7
10.3.1	Αποτελέσματα σχετικά με το Φυσικό Περιβάλλον	7
10.3.2	Αποτελέσματα σχετικά με το Βιολογικό Περιβάλλον	8
10.3.3	Αποτελέσματα σχετικά με το Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον	9
10.3.4	Αποτελέσματα σχετικά με το Πολιτιστικό Περιβάλλον	10
10.3.5	Αποτελέσματα σχετικά με τις Όμορες Χώρες	11
10.4	Υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης επιπτώσεων κατά την κατασκευή και λειτουργία	11
10.5	Τελική πρόταση για την ΜΠΚΕ	12

 Trans Adriatic Pipeline				Σελίδα 3 από 13					
				Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.-Type	Ser. No.
Τίτλος έργου:	Διαδριατικός Αγωγός – TAP			GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00					
Τίτλος εγγράφου:	Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα								

10 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

10.1 Εισαγωγή

Το Έργο του αγωγού Trans Adriatic Pipeline (TAP) αντιπροσωπεύει το αποτέλεσμα μιας σειράς μελετών σκοπιμότητας οι οποίες εκπονήθηκαν από το 2006. Τις μελέτες αυτές ακολούθησε μια λεπτομερής αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων της όδευσης και οι τεχνικές λύσεις για τις συναφείς μόνιμες εγκαταστάσεις, όπως είναι οι σταθμοί συμπίεσης και βαλβιδοστασιών.

Το Έργο του αγωγού TAP αναπτύχθηκε σε δύο επικαλυπτόμενες φάσεις, “Τμήμα Δυτικής Ελλάδας” και “Τμήμα Ανατολικής Ελλάδας”. Η χωρική έκταση του τμήματος της Δυτικής Ελλάδας είχε αρχικά προσδιοριστεί από τη Νέα Μεσημβρία (κοντά στη Θεσσαλονίκη) με δυτική κατεύθυνση μέχρι και τα ελληνοαλβανικά σύνορα. Το 2012, για λόγους που σχετίζονται με τις απαιτήσεις χωρητικότητας του αγωγού, το έργο επεκτάθηκε προς τα ανατολικά από τη Νέα Μεσημβρία μέχρι και τα ελληνοτουρκικά σύνορα. Συνεπώς, το παρόν έγγραφο αποτελεί την ολοκληρωμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Επιπτώσεων (ΜΠΚΕ) που καλύπτει το σύνολο των 543 km της όδευσης του TAP δια μέσου της Ελλάδας, από τα ελληνοτουρκικά σύνορα μέχρι τα ελληνοαλβανικά σύνορα.

Η διαδικασία της επιλογής της όδευσης του αγωγού πραγματοποιήθηκε σε διάφορα επαναληπτικά στάδια στα οποία συμπεριλήφθηκε η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών από το 2008. Οι κύριοι διάδρομοι της όδευσης προσδιορίστηκαν ύστερα από την εξέταση της γενικής τοπογραφίας, των τεχνικών και εφοδιαστικών θεμάτων, των βασικών περιορισμών, όπως είναι οι περιβαλλοντικά ευαίσθητες και προστατευόμενες περιοχές, η πολιτιστική κληρονομιά ή οι κοινωνικοοικονομικοί περιορισμοί και η δυνατότητα να ομαδοποιηθεί ο TAP με υφιστάμενες υποδομές. Για κάθε διάδρομο μια σειρά από οδεύσεις και επιμέρους εναλλακτικές λύσεις έχουν προσδιοριστεί με στόχο την αποφυγή ή ελαχιστοποίηση της αλληλεπίδρασης με τους κυριότερους φυσικούς, κοινωνικούς και πολιτισμικούς περιορισμούς που υφίστανται στο εγγύτερο περιβάλλον. Μια επαναληπτική διαδικασία διεξοδικής διερεύνησης της όδευσης ακολουθήθηκε, με στόχο τη βελτιστοποίηση της διαδρομής, κυρίως μέσω εκείνων των τμημάτων που παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα τεχνικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικοοικονομικά και πολιτιστικά προβλήματα.

 		Σελίδα 4 από 13					
		Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.- Type	Ser. No.
Τίτλος έργου: Τίτλος εγγράφου:	Διαδριατικός Αγωγός – TAP Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα					GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00	

10.2 Η διαδικασία της ΜΠΚΕ και τα Πρότυπα Εφαρμογής

Για το έργο του TAP έχει εκπονηθεί μια Μελέτη Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Επιπτώσεων (ΜΠΚΕ). Από το 2010 η TAP AG διεξάγει ένα εξελισσόμενο πρόγραμμα περιβαλλοντικών και κοινωνικών μελετών για το Έργο. Σε αυτές περιλαμβάνονται, μελέτες γραφείου, ευρείας κλίμακας έρευνες πεδίου για τη συλλογή βασικών στοιχείων σχετικά με τις φυσικές, κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες στην περιοχή επιρροής του Έργου, πληροφοριών για την επιλογή των θέσεων των συναφών εγκαταστάσεων και το σχεδιασμό των στοιχείων κατασκευής του έργου, καθώς και ένα πρόγραμμα εκτεταμένης συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών σε συνεργασία με την κυβέρνηση και τις τοπικές κοινότητες.

Η ΜΠΚΕ έχει συνταχθεί σε συμμόρφωση με την ελληνική νομοθεσία, τις διεθνείς περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές απαιτήσεις, ειδικά όσον αφορά αυτές του νομοθετικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και σε συμφωνία με τις απαιτήσεις απόδοσης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας για την Ανασυγκρότηση και την Ανάπτυξη (ΕΤΑΑ). Επιπροσθέτως, για το Έργο της TAP έχει ληφθεί υπόψη η Σύμβαση Esproo για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε διασυνοριακό πλαίσιο.

Ο στόχος της διαδικασίας της ΜΠΚΕ είναι να διασφαλιστεί ότι όλες οι ενδεχόμενες επιπτώσεις στον πληθυσμό, στα δικαιώματά του, στο βιοπορισμό, στην πολιτιστική κληρονομιά και στο περιβάλλον αποφεύγονται ή εφόσον δεν είναι δυνατή η αποφυγή, ελαχιστοποιούνται, αντιμετωπίζονται, αντισταθμίζονται και/η αποζημιώνονται, καθώς επίσης να προσδιοριστούν και να υιοθετηθούν ευκαιρίες ενίσχυσης της περιβαλλοντικής και κοινωνικής απόδοσης του Έργου.

Οι προβλέψεις των επιπτώσεων έχουν βασιστεί στον τρέχοντα τεχνικό σχεδιασμό του Έργου και τη γνώση της υφιστάμενης κατάστασης μέσα από μελέτες γραφείου και έρευνες πεδίου που συμπληρώθηκαν με τα πιο πρόσφατα δεδομένα, τις μεθόδους και τις επιστημονικές γνώσεις που είναι δημοσίως διαθέσιμες αυτή τη στιγμή, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η έκταση της αβεβαιότητας της μελέτης.

Σύμφωνα με τη βέλτιστη πρακτική, η παρούσα ΜΠΚΕ έχει υιοθετήσει μια προληπτική προσέγγιση για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των επιπτώσεων. Όπου δεν έχει καταστεί δυνατό να γίνουν άμεσες προβλέψεις για το πιθανό επίπεδο των επιπτώσεων, έχουν θεωρηθεί όρια για τις μέγιστες πιθανές επιπτώσεις και έχουν ληφθεί υπόψη για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του έργου (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης κατάλληλων μέτρων περιορισμού των

 Trans Adriatic Pipeline				Σελίδα 5 από 13					
				Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.-Type	Ser. No.
Τίτλος έργου:	Διαδριατικός Αγωγός – TAP			GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00					
Τίτλος εγγράφου:	Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα								

επιπτώσεων). Όπου δεν κατέστη δυνατό να προβλεφθεί με βεβαιότητα το μέγεθος των επιπτώσεων, η ομάδα της ΜΠΚΕ έχει χρησιμοποιήσει την επαγγελματική της εμπειρία και τις διαθέσιμες επιστημονικές έρευνες σχετικά με την περιοχή (του Έργου) για να λάβει μια απόφαση σχετικά με το εάν μια σημαντική επίπτωση είναι πιθανό να συμβεί ή όχι. Καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της ΜΠΚΕ, υιοθετήθηκε η προαναφερόμενη συντηρητική θεώρηση.

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα βασικά στάδια και τις δραστηριότητες που ολοκληρώθηκαν κατά τη διαδικασία εκπόνησης της ΜΠΚΕ δίνονται παρακάτω:

- Εκτεταμένη συλλογή βασικών δεδομένων μέσω έρευνας γραφείου και ενός προγράμματος ερευνών πεδίου (βλ. το *Κεφάλαιο 6* και τα υποστηρικτικά παραρτήματα για αναλυτική πληροφόρηση), με αποτέλεσμα τη δημιουργία βάσης δεδομένων GIS που εμπεριέχει περιβαλλοντικές και κοινωνικές πληροφορίες προς χρήση για το σχεδιασμό του Έργου.
- Η φάση της τεχνικής βελτιστοποίησης της όδευσης συνεχίστηκε παράλληλα με τη ΜΠΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη τα βασικά περιβαλλοντικά, κοινωνικοοικονομικά και πολιτιστικά ευρήματα. Στη συνέχεια, η διαδικασία τεχνικής βελτιστοποίησης της όδευσης τροφοδότησε τη διαδικασία εκπόνησης της ΜΠΚΕ, έτσι ώστε η ΜΠΚΕ να είναι ενημερωμένη με βάση την βελτιστοποιημένη όδευση.
- Ο προσδιορισμός των επιπτώσεων και η οριοθέτηση του αντικειμένου διεξήχθησαν σε αρχικό στάδιο της διαδικασίας της ΜΠΚΕ από την διεπιστημονική ομάδα της ΜΠΚΕ με συστηματικό τρόπο. Με την εξέλιξη του έργου και τη διάθεση όλο και περισσότερων δεδομένων σχεδιασμού, το περιεχόμενο της ΜΠΚΕ αναθεωρήθηκε και τα βασικά δεδομένα ερμηνεύθηκαν εκ νέου, όπως απαιτείται.
- Ο TAP εκπόνησε τις μελέτες οριοθέτησης του περιεχομένου της ΜΠΚΕ για τα τμήματα της Ανατολικής και της Δυτικής Ελλάδας Τμήμα. Σε αυτές περιγράφηκε η διαδικασία έρευνας των εναλλακτικών λύσεων και της επιλογής όδευσης, τις κύριες συνιστώσες και τα βασικά χαρακτηριστικά του Έργου, τα πιθανά περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα που σχετίζονται με την υλοποίηση του Έργου, τα ενδεχόμενα μέτρα αντιμετώπισης, και το προτεινόμενο πρόγραμμα της ΜΠΚΕ. Οι μελέτες κοινοποιήθηκαν για ενημέρωση στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ) ως μέτρο βέλτιστης εθελοντικής πρακτικής, και στη συνέχεια δημοσιεύθηκαν στην ιστοσελίδα της TAP AG.
- Σύμφωνα με τις διατάξεις της Ελληνικής νομοθεσίας για τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) που ήταν σε ισχύ κατά τη στιγμή που η TAP AG ξεκίνησε τη διαδικασία της Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΠΠΕ) για το Δυτικό Ελληνικό Τμήμα, μια Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΕ) εκπονήθηκε και υποβλήθηκε στο ΥΠΕΚΑ τον Σεπτέμβριο του 2011. Την ίδια στιγμή η ΠΠΕ δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα της TAP AG. Η έγκριση της ΠΠΕ για τη Δυτική Ελλάδα εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2013.

 <small>Trans Adriatic Pipeline</small>		Σελίδα 6 από 13					
		Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.-Type	Ser. No.
Τίτλος έργου: Διαδριατικός Αγωγός – TAP Τίτλος εγγράφου: Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα	GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00						

- Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών αποτελεί κύριο στοιχείο της διαδικασίας της ΜΠΚΕ. Ο σκοπός της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών είναι να επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να αλληλεπιδρούν με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, να εκφράζουν τις απόψεις τους και τις ανησυχίες τους, να επηρεάζουν τα μέτρα αντιμετώπισης και τις τεχνικές λύσεις στις ανησυχίες που ακούστηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Η TAP AG είναι σε επαφή με τα ενδιαφερόμενα μέρη στην Ελλάδα από το 2008, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ελληνικής νομοθεσίας για τις περιβαλλοντικές μελέτες, που περιλαμβάνουν δημόσια διαβούλευση και δημοσιοποίηση, και επιπλέον, σύμφωνα με τις απαιτήσεις απόδοσης PR10 της ΕΤΑΑ που αφορούν στη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών.
- Η εκτίμηση των επιπτώσεων έχει γίνει σε στενή συνεργασία με την ομάδα σχεδιασμού του έργου, σε θέματα όπως οι μέθοδοι εργασίας, οι μελέτες των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνολογιών και οι ομαδικές συνεργασίες που αποσκοπούν στο να συμφωνηθούν τα μέτρα αντιμετώπισης που θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό του Έργου. Όπου κρίθηκε σκόπιμο, στην εκτίμηση των επιπτώσεων συμπεριλήφθηκαν ποσοτικές τεχνικές μοντελοποίησης (π.χ. για τις εκπομπές στον αέρα και για το θόρυβο που συνδέονται με τις εγκαταστάσεις των σταθμών συμπίεσης). Σε όλες τις περιπτώσεις, οι επιπτώσεις έχουν εκτιμηθεί με βάση αυστηρά “κριτήρια σημαντικότητας”, που με τη σειρά τους είχαν στοιχειοθετηθεί από τα σχετικά πρότυπα και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές.
- Μέσω της ΜΠΚΕ, η TAP AG έχει εντοπίσει και έχει δεσμευθεί για τη λήψη πολυάριθμων μέτρων για αποφυγή, περιορισμό ή αντιστάθμιση των αρνητικών επιπτώσεων, για την ελαχιστοποίηση και διαχείριση των κινδύνων για το περιβάλλον, το εργατικό δυναμικό και τον τοπικό πληθυσμό. Όπου κατέστη εφικτό, έχουν εντοπιστεί και ενισχυθεί οι θετικές επιπτώσεις της υλοποίησης του έργου. Το πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων αυτών είναι το Σχέδιο Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Διαχείρισης και Παρακολούθησης (ΣΠΚΔΠ), το οποίο περιγράφεται στο *Κεφάλαιο 9* της ΜΠΚΕ.
- Το ΣΠΚΔΠ θα τηρηθεί ως ένα ενεργό έγγραφο που θα επιτρέπει την παρακολούθηση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών αποδόσεων, των ελέγχων που θα πραγματοποιούνται και των διορθωτικών ενεργειών / συνεχών βελτιώσεων που θα γίνουν σε όλες τις φάσεις του Έργου, ως μέρος του συνολικού συστήματος διαχείρισης της TAP AG.

Μέσα από αυτά τα βασικά στάδια και τις δραστηριότητες η ΜΠΚΕ έχει εξετάσει συστηματικά και διεξοδικά όλες τις προσδιοριζόμενες πτυχές του προτεινόμενου Έργου, οι οποίες πιθανόν να προκαλέσουν δυσμενείς, καθώς και θετικές περιβαλλοντικές, κοινωνικές και πολιτιστικές επιπτώσεις. Τα κύρια ευρήματα της ΜΠΚΕ παρουσιάζονται στη συνέχεια.

 <small>Trans Adriatic Pipeline</small>				Σελίδα 7 από 13					
				Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.- Type	Ser. No.
Τίτλος έργου:	Διαδριατικός Αγωγός – TAP			GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00					
Τίτλος εγγράφου:	Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα								

10.3 Κύρια αποτελέσματα

Ο TAP είναι ένα γραμμικό έργο μεγάλης κλίμακας που αποσκοπεί στην κατασκευή και λειτουργία ενός συστήματος αγωγού φυσικού αερίου υψηλής δυναμικότητας και μεγάλης απόστασης.

Οι κύριες επιπτώσεις του Έργου αυτού θα προκύψουν από τις κατασκευαστικές δραστηριότητες. Ωστόσο, η κατασκευή του αγωγού είναι μια καλώς κατανοητή δραστηριότητα που κάνει χρήση πρότυπων τεχνικών και εξοπλισμό που επιτρέπει να εντοπιστούν και να αξιολογηθούν όλες οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις. Επιπλέον, η κατασκευή θα προχωρήσει με ένα σειριακό τρόπο έτσι ώστε σε κάθε μέτωπο κατασκευής οι σχετικές επιπτώσεις θα διαρκέσουν για πολύ μικρότερο χρονικό διάστημα (δηλαδή 2-3 μήνες) σε σχέση με το συνολικό χρόνο κατασκευής που είναι περίπου 3,5 χρόνια.

Οι επιπτώσεις που σχετίζονται με τη λειτουργία του συστήματος του αγωγού περιορίζονται σε μεγάλο βαθμό στους σταθμούς συμπίεσης και στις τακτικές εργασίες του προγράμματος συντήρησης και επιθεώρησης.

Μια επισκόπηση των κύριων αποτελεσμάτων της ΜΠΚΕ δίδεται παρακάτω.

10.3.1 Αποτελέσματα σχετικά με το Φυσικό Περιβάλλον

Οι επιπτώσεις που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον έχουν εντοπιστεί και αξιολογηθεί και περιλαμβάνουν τις αέριες εκπομπές και τον θόρυβο, τις επιπτώσεις στα υδάτινα συστήματα, στους υδάτινους πόρους, στα εδάφη και στο τοπίο.

Κατά τη φάση της κατασκευής και της λειτουργίας θα προκληθούν εκπομπές αέρα και θορύβου. Στη φάση λειτουργίας οι εκπομπές αυτές συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με τους σταθμούς συμπίεσης.

Ο αγωγός θα διασχίσει μια σειρά υδάτινων ρευμάτων κατά μήκος της όδευσης. Περιβαλλοντικά ευαίσθητα ποτάμια θα διασταυρωθούν με χρήση τεχνικών χωρίς όρυγμα ώστε να αποφευχθούν οι επιπτώσεις στα ποτάμια και παραποτάμια ενδιαιτήματα. Η κατανάλωση νερού σχετίζεται σε μεγάλο βαθμό με την υδροστατική δοκιμή του αγωγού μετά την κατασκευή αλλά η επίπτωση από την άντληση και την απόρριψη του νερού αυτού θα ελαχιστοποιηθεί με τα κατάλληλα μέτρα αντιμετώπισης.

 		Σελίδα 8 από 13					
		Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.- Type	Ser. No.
Τίτλος έργου:	Διαδριατικός Αγωγός – TAP	GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00					
Τίτλος εγγράφου:	Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα						

Μια άλλη σημαντική προσωρινή επίπτωση σχετίζεται με την τροποποίηση των εδαφών κατά μήκος της διαδρομής και στις θέσεις των σταθμών συμπίεσης. Αυτή περιλαμβάνει την επιφανειακή στεγανοποίηση που θα γίνει στις μόνιμες εγκαταστάσεις, αλλά όσον αφορά τη διάνοιξη της ζώνης εργασίας και τις προσωρινές εγκαταστάσεις, οι επιπτώσεις θα είναι μόνο προσωρινές. Η αποκατάσταση να γίνει έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η παραγωγικότητα του εδάφους.

Στο σύνολό του ο αγωγός θα επιχωματωθεί τουλάχιστον 1 m κάτω από την επιφάνεια του εδάφους και επομένως δεν θα είναι ορατός μετά την κατασκευή. Κατά τη λειτουργία, μόνο μια στενή λωρίδα προστασίας του αγωγού (8 m πλάτος) θα διατηρηθεί για επιθεώρηση και συντήρηση.

Κατά τη διάρκεια της κατασκευής θα υπάρξει σημαντική προσωρινή διαταραχή στο τοπίο, ωστόσο, κατά τη λειτουργία οι οπτικές επιπτώσεις θα περιοριστούν στις οπτικές οχλήσεις των υπέργειων εγκαταστάσεων (σταθμοί συμπίεσης, κλπ) και της ζώνης προστασίας του αγωγού.

10.3.2 Αποτελέσματα σχετικά με το Βιολογικό Περιβάλλον

Οι επιπτώσεις που σχετίζονται με το βιολογικό περιβάλλον αναφέρονται στις επιδράσεις του Έργου στη βλάστηση και στην άγρια ζωή, στην όχληση των ενδιαιτημάτων και των προστατευόμενων περιοχών.

Η ζώνη εργασίας του αγωγού θα απαιτήσει συνολικά περίπου 2.000 εκτάρια γης στο σύνολο των 543 km μήκους. Το 80% αυτής της έκτασης αποτελείται από γεωργικές εκτάσεις που έχουν υποστεί τροποποιήσεις στη χρήση τους και παρουσιάζουν μεγάλη κατάτμηση. Μετά την αποκατάσταση και την επαναφύτευση της ζώνης εργασίας, τα είδη της βλάστησης που θα επηρεαστούν κατά τη λειτουργία είναι μόνο όσα έχουν βαθύ ριζικό σύστημα, τα οποία δεν θα επαναφυτευθούν κατά μήκος τη Ζώνης Προστασίας του Αγωγού στη φάση λειτουργίας.

Κατά μήκος της όδευσης έχουν εντοπιστεί ορισμένες περιοχές που παρουσιάζουν υψηλή οικολογική αξία. Η συνολική απώλεια των οικοτόπων που είναι καταγεγραμμένοι στους καταλόγους της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω του αποτυπώματος της ζώνης εργασίας, είναι προσωρινή και υπολογίζεται στα 376 εκτάρια (δηλαδή στο 18% της ζώνης εργασίας), ενώ η όδευση του αγωγού θα διασταυρωθεί με έναν αριθμό προστατευόμενων

 <small>Trans Adriatic Pipeline</small>		Σελίδα 9 από 13				
		Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.-Type
Τίτλος έργου: Διαδριατικός Αγωγός – TAP Τίτλος εγγράφου: Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα		GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00				

περιοχών (π.χ. Natura 2000, Εθνικά Πάρκα και Καταφύγια Άγριας Ζωής). Ωστόσο, οι επιπτώσεις αυτές σχετίζονται ευρέως με τη φάση της κατασκευής.

Οι επιπτώσεις στους οικοτόπους και στην άγρια ζωή περιορίζονται κατά κύριο λόγο στη φάση της κατασκευής, ωστόσο τα μέτρα αντιμετώπισης περιλαμβάνουν αποφυγή εκτέλεσης εργασιών σε ευαίσθητες περιόδους (π.χ. περίοδοι αναπαραγωγής), μείωση της ζώνης εργασίας και εφαρμογή ενός *Σχεδίου Δράσης για τη Βιοποικιλότητα* (ΣΔΒ).

Για τη διέλευση των ευαίσθητων υδάτινων ρευμάτων έχουν προγραμματιστεί τεχνικές διασταύρωσης χωρίς διάνοιξη ορύγματος, όπου αυτό είναι εφικτό, ώστε να αποφευχθούν οι επιπτώσεις στην παραποτάμια και παρόχθια οικολογία.

Επιπλέον, η TAP AG θα επιβάλλει στον Εργολάβο κατασκευής να εποπτεύεται η εφαρμογή των οικολογικών μέτρων αντιμετώπισης από μια ομάδα *Υπευθύνων των Οικολογικών Εργασιών* (ΥΟΕ).

Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του Έργου, οι επιπτώσεις στο βιολογικό περιβάλλον είναι περιορισμένες και σχετίζονται κυρίως με τη συντήρηση της Ζώνης Προστασίας τού Αγωγού (π.χ. περιοδικός καθαρισμός από βλάστηση με βαθιές ρίζες). Αυτό θα οδηγήσει σε κάποιο βαθμό κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων, ωστόσο, οι συνέπειες θα περιοριστούν με την εφαρμογή μέτρων μέσω του *Σχεδίου Δράσης για τη Βιοποικιλότητα* (ΣΔΒ).

10.3.3 Αποτελέσματα σχετικά με το Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον

Η TAP AG αναγνωρίζει ότι ένα βασικό ζήτημα για τα ενδιαφερόμενα μέρη είναι η πιθανή απώλεια του βιοπορισμού και ότι οι ενδιαφερόμενοι είχαν κάποιες αρνητικές εμπειρίες από έργα υποδομής που υλοποιήθηκαν στο παρελθόν. Εξ αιτίας του Έργου, δεν θα υπάρξει καμία φυσική μετακίνηση του πληθυσμού, ωστόσο αναγνωρίζεται ότι θα υπάρξει κάποια οικονομική αναστάτωση κατά την περίοδο κατασκευής (3,5 χρόνια), καθώς επίσης αλλά η μόνιμη οικονομική αναστάτωση που θα προκύψει κατά τη λειτουργία, η οποία θα περιορίζεται μόνο στην ζώνη ασφάλειας του αγωγού που οριοθετείται στα 200 m εκατέρωθεν του αγωγού.

Οι γενικές αρχές της δίκαιης αποζημίωσης σε όλους τους επηρεαζόμενους από το Έργο θα αναλυθούν λεπτομερώς στο *Πλαίσιο Αποκατάστασης του Βιοπορισμού* (ΠΑΒ), το οποίο θα

 		Σελίδα 10 από 13					
		Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.-Type	Ser. No.
Τίτλος έργου:	Διαδριατικός Αγωγός – TAP	GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00					
Τίτλος εγγράφου:	Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα						

ακολουθείται από το *Σχέδιο Αποκατάστασης του Βιοπορισμού (ΣΑΒ)*. Τα έγγραφα αυτά θα προσδιορίζουν την αποζημίωση που απαιτείται για τη διασφάλιση του βιοπορισμού και το ότι το επίπεδο ζωής του επηρεαζόμενου πληθυσμού θα αποκατασταθεί στο επίπεδο του σεναρίου “Μηδενικής λύσης” και επίσης ότι, οι συνθήκες ζωής και ο βιοπορισμός των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων θα βελτιωθεί. Οι υφιστάμενοι ιδιοκτήτες και χρήστες γης θα αποζημιωθούν ώστε η αποκαθιστάμενη αξία (εμπορική αξία συν το κόστος επαναφοράς) να φθάσει στο επίπεδο που υφίστατο προ της κατασκευής. Τα έγγραφα αυτά θα καταστούν δημοσίως διαθέσιμα, στο σύνολό τους ή ως σύνοψη, ώστε να εξασφαλιστεί μια δίκαιη, διαφανής και ανοικτή διαδικασία.

Ένα ευρύτερο όφελος για την Ελλάδα θα είναι η καταβολή του τέλους διαμετακόμισης και η φορολογία κατά τη διάρκεια της λειτουργίας. Σε τμήμα της μελέτης του IOBE^[1] έχει εκτιμηθεί ότι κατά τη διάρκεια της ζωής του Έργου τα Ελληνικά Δημόσια Έσοδα θα ωφεληθούν κατά 1.2 δις € μέσω των φόρων. Επιπλέον, θα υπάρξουν ευκαιρίες απασχόλησης, τόσο κατά τη διάρκεια της κατασκευής όσο και της λειτουργίας.

10.3.4 Αποτελέσματα σχετικά με το Πολιτιστικό Περιβάλλον

Η εκτεταμένη διαδικασία για την επιλογή διαδρομής και τη βελτιστοποίηση της όδευσης του αγωγού, καθώς και την επιλογή των θέσεων για τους σταθμούς συμπίεσης, τα βαλβιδοστάσια και άλλα στοιχεία του έργου, απέφυγε, όσο το δυνατόν περισσότερο, τοποθεσίες πολιτιστικής κληρονομιάς. Ωστόσο, ένα μέρος πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς βρίσκονται στην περιοχή του αποτυπώματος των Έργου. Εκτός από τις περιοχές που έχουν προσδιοριστεί στο πλαίσιο του αποτυπώματος του Έργου, μερικοί εντοπισμένοι αρχαιολογικοί χώροι ενδεχομένως να επεκτείνονται στη θέση του αποτυπώματος του έργου και θα μπορούσαν να αποκαλυφθούν αρχαιολογικά ευρήματα κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων αναμόχλευσης του εδάφους, όπως οι εκσκαφές.

Ένα προκατασκευαστικό πρόγραμμα, επομένως, θα εκπονηθεί ώστε να κατανοηθεί λεπτομερέστερα η φύση των χαρακτηριστικών που ενδέχεται να επηρεαστούν. Κατά την κατασκευή του Έργου θα εφαρμοστεί μια *Διαδικασία Τυχαίων Ευρημάτων* που θα περιγράφει σε λεπτομέρεια τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί σε περίπτωση εντοπισμού αρχαιολογικών ευρημάτων. Τα διαχειριστικά αυτά μέτρα θα εκπονηθούν σε συνεργασία με το Υπουργείο

 Trans Adriatic Pipeline				Σελίδα 11 από 13					
				Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.-Type	Ser. No.
Τίτλος έργου:	Διαδριατικός Αγωγός – TAP			GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00					
Τίτλος εγγράφου:	Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα								

Πολιτισμού και τους τοπικούς εκπροσώπους και σε αντιστοιχία με την Ελληνική νομοθεσία και τα διεθνή πρότυπα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

10.3.5 Αποτελέσματα σχετικά με τις Όμορες Χώρες

Οι διασυνοριακές επιπτώσεις σχετίζονται με τις περιοχές που βρίσκονται κοντά στα ελληνοτουρκικά και τα ελληνοαλβανικά σύνορα και περιλαμβάνει πιθανές επιπτώσεις από τις εκπομπές αερίων ρύπων και θορύβου, καθώς και από έκτακτα περιστατικά. Με την εφαρμογή μοντέλων προσομοίωσης έχει αποδειχθεί ότι οι εκπομπές ρύπων και θορύβου είναι απίθανο να επηρεάσουν τις γειτονικές χώρες. Λόγω των προβλέψεων του σχεδιασμού και τη διαχείρισης του συστήματος του αγωγού, ένα σημαντικό τυχαίο συμβάν έχει μια πολύ μικρή πιθανότητα να προκύψει. Στην απίθανη περίπτωση εμφάνισης, ατυχήματος θα εφαρμοστούν μέτρα για αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης έτσι ώστε να αποφευχθεί η κλιμάκωση.

10.4 Υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης επιπτώσεων κατά την κατασκευή και λειτουργία

Ακολουθώντας τις Απαιτήσεις Απόδοσης της ETAA και των βέλτιστων διεθνών πρακτικών, η TAP AG έχει δεσμευτεί για την αποφυγή, τον περιορισμό ή την αντιστάθμιση των αρνητικών επιπτώσεων και την ελαχιστοποίηση και διαχείριση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, στον πληθυσμό και στην πολιτιστική κληρονομιά μέσα από μια σειρά συγκεκριμένων μέτρων αντιμετώπισης. Ήδη, κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού του έργου δια μέσου της επιλογής όδευσης και σταθμών συμπίεσης και αντίστοιχων τεχνικών λύσεων έχει προβλεφθεί υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων. Επιπλέον, ένα ενιαίο μητρώο ανάληψης υποχρεώσεων θα περιέχει όλες τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η TAP AG σε όλη τη διαδικασία της ΜΠΚΕ.

Όλες οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί από την TAP AG ως μέρος της ΜΠΚΕ ή από άλλες δράσεις, θα πρέπει να συμπεριληφθούν σε ένα *Σχέδιο Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Διαχείρισης και Παρακολούθησης* (ΣΠΚΔΠ), το οποίο θα διασφαλίσει ότι όλες οι δεσμεύσεις θα εφαρμοστούν στην πράξη παράλληλα με την πρόοδο του Έργου. Το ΣΠΚΔΠ θα είναι έγγραφο διαθέσιμο στο κοινό και θα επιτρέπεται ο κριτικός έλεγχός του από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Ως μέρος του ΣΠΚΔΠ, ειδικά σχέδια διαχείρισης ειδικότερων θεμάτων θα συνταχθούν με σκοπό να εξειδικεύσουν τη μεθοδολογία και τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται για την ελαχιστοποίηση συγκεκριμένων επιπτώσεων και σε συμφωνία με τις δεσμεύσεις της TAP AG.

 <small>Trans Adriatic Pipeline</small>				Σελίδα 12 από 13					
				Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.- Type	Ser. No.
Τίτλος έργου: Διαδριατικός Αγωγός – TAP Τίτλος εγγράφου: Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα		GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00							

Αυτά τα σχέδια διαχείρισης απαριθμούνται στο *Κεφάλαιο 9*. Το ΣΠΚΔΠ θα χρησιμοποιηθεί ως ένα σύστημα διαχείρισης, που θα συμπεριλαμβάνει την παρακολούθηση της εφαρμογής υποχρεώσεων και της επιτυχίας τους, τον έλεγχο και τις ενδεχόμενες διορθωτικές ενέργειες. Όπου είναι δυνατόν, αυτό το σχέδιο θα προτείνει μέτρα για την ενίσχυση των θετικών επιπτώσεων του Έργου.

Το θέμα του βιοπορισμού (Τμήμα 8.11) θα αναφέρεται με περαιτέρω λεπτομέρεια στο *Σχέδιο Αποκατάστασης του Βιοπορισμού (ΣΑΒ)* και θα υλοποιείται μέσω του ΣΠΚΔΠ. Όλα αυτά τα έγγραφα θα πρέπει να θεωρηθούν ως μέρος της συνεχιζόμενης διαδικασίας της ΜΠΚΕ, η οποία εξασφαλίζει ότι οι αρχές της TAP AG θα πραγματοποιούνται στην πράξη.

Συνολικά, ο κίνδυνος ενός τυχαίου συμβάντος κατά τη λειτουργία είναι πολύ χαμηλός λόγω του τεχνικού σχεδιασμού και της διαχείρισης του συστήματος αγωγών. Τα εγκατεστημένα συστήματα προστασίας του αγωγού σε συνδυασμό με τον τακτικό έλεγχο και τη συντήρηση θα ελαχιστοποιήσει περαιτέρω τον κίνδυνο κατά τη διάρκεια της λειτουργίας. Ένα *Σχέδιο Αντιμετώπισης Έκτακτης Ανάγκης (ΣΑΕΕ)* θα περιορίσει τις συνέπειες στην απίθανη περίπτωση ενός ατυχήματος.

10.5 Τελική πρόταση για την ΜΠΚΕ

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, διευκρινίζεται ότι η παρούσα Μελέτη Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Επιπτώσεων του έργου TAP στην Ελλάδα:

- Διεξήχθη σύμφωνα με τη σχετική ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως ορίζεται στο *Κεφάλαιο 3*
- Έχει αναληφθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις απόδοσης της ETAA και της Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Πολιτικής της TAP AG
- Έχει γίνει σύμφωνα με τις υψηλές τεχνικές και επιστημονικές προδιαγραφές που εφαρμόζονται σε έργα διεθνούς ενδιαφέροντος
- Έχει αξιολογήσει συνολικά τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις (θετικές και αρνητικές) που προβλέπονται για το προτεινόμενο Έργο
- Σέβεται και ενσωματώνει τις απόψεις των ενδιαφερομένων μερών και τις ανησυχίες που συνδέονται με το προτεινόμενο Έργο

 	Σελίδα 13 από 13					
	Area Code	Comp. Code	System Code	Disc. Code	Doc.- Type	Ser. No.
Τίτλος έργου: Διαδριατικός Αγωγός – TAP Τίτλος εγγράφου: Ενιαία ΜΠΚΕ Ελλάδας Κεφάλαιο 10 - Συμπεράσματα	GPL00-ASP-642-Y-TAE-0095 Αναθ.: 00					

- Προσφέρει, σε συνδυασμό με τα σχετικά Σχέδια (ΣΠΚΔΠ, ΣΑΒ) ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση, τον περιορισμό, την αποκατάσταση και την παρακολούθηση τυχόν δυσμενών περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων που προκαλούνται από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου, και
- Προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαχείριση και την ενίσχυση των τυχόν θετικών περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων του προτεινόμενου Έργου

Το περιεχόμενο της ΜΠΚΕ που παρουσιάζεται στο παρόν έγγραφο θεωρείται ως υλικό κατάλληλο για δημόσια και διεθνή αποδοχή και ως εκ τούτου, θεωρείται ότι είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του Περιβαλλοντικού Νόμου 4014/11 (ΦΕΚ 209/Α/21.09.11).

Trans Adriatic Pipeline AG – Ελλάδα (Παράρτημα)
21^{ος} Όροφος, Πύργος Αθηνών, Λεωφόρος Μεσογείων 2-4, 11527
Αθήνα, Ελλάδα
Τηλέφωνο: + 30 210 7454613
Fax: + 30 210 7454300
esia-comments@tap-ag.com
www.trans-adriatic-pipeline.com

Ημερομηνία 06/2013

Copyright Reserved: This document may not be copied, shown to or placed at the disposal of third parties without prior consent of TAP AG.
The latest version of the document is registered in the TAP Project's Database.

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος: Απαγορεύεται η αντιγραφή του παρόντος εγγράφου, η επίδειξη του ή η διάθεση του σε τρίτους χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση της εταιρείας TAP AG.
Η τελευταία έκδοση του εγγράφου έχει καταχωρηθεί στη βάση δεδομένων του Έργου TAP.